

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljai-Újhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Perenyi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, fél évre 6 kor,
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó utá
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termékért szerint egy négyzög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

Az alkotmánypárt.

—nov. 23.

A magyar embernek jellemző sajátossága, hogy ha semmi baja nincs, amikor jól van dolga, akkor önmagát keseríti meg s legálább is egyenetlenkedik.

Sokan nemzeti bűnnek tartják ezt nálunk. Van valami igaz benne, de számot kell vetnünk azzal, hogy az éremnek két oldala van.

Kétségtelenül igaz, hogy nagyon nagy hajlandósággal viseltetünk az egyenetlenkedésre — derűs napok idején. De az is kétségtelen: hogy velünk született tulajdonság az összetartás — a veszély idején.

Ne bánts a magyart! Így szól a közmondás.

Amikor egyeseket bántottak meg közülünk, akkor keleti nyugalommal napirendre tértünk fölötté. De ha az összeséget, a nemzetet merészelték bántani, alkotmányunk, hazafiai érzületünk, nemzeti jogaink ellen merészelték támadást intézni: akkor eggyé lettünk.

Történelmünkben a legutóbbi év eseményei olyanok, melyek bátran párhuzamba állíthatók a legutóbbi négy évszázad eseményeivel. Mert nemcsak véres harcok, nemcsak ágyuk és szuronyok döntik el a népek sorsát, de a politikai színtéren vívott harcok sokszor fontosabbak és nagyobb horderejűek az előbbieknél.

Nagy dolgok történtek nálunk az utóbbi év alatt. Az u. n. szabadelvű párt 30 éves uralma teljesen kiölte a nemzet fiainak nagyobb részéből a szabadgondolkodást sőt az egyéni jobb érzést is. Annyira súlygyótt politikai életünk, hogy ha néhány igaz magyar ember lelkében nem él még az alkotmányhűség, már a beolvasztott provinciák sorsára jutottunk volna. A korrupció diadalt ült a legbecsületesebb törekvések felett — a jobbak elkedvetlenedve húzódtak félre.

A pohár betelt. Jó sorsunk nem hagyott cserben. Rossz emberek nyomorgattak ugyan, de uralmuk arra volt jó, hogy a nemzet öntudatra ébredjen.

Felébredtünk. 1905. január 26-án keresztülhúztuk az elfajultak keresztségét, oda kiáltottuk a lakájhadnak: még mi is élünk, mi — a nemzet!

Erőszak korszaka követke-

zett. Gyászos kimenetelű, sőt neveléses, gyerekes kísérlete zésekkel akarták kicsavarni kezünkől a zászlót, melyre a jog, törvény és igazság van felírva, de munkájuk nem sikerült.

A nemzetnek az a része, mely a valóságban számottevő, amely nem lármázik, hanem dolgozik okos megfontoltsággal és amely rész gerincét képezi a magyar nemzeti, állami életnek, elszomrodva szemlélteti kísérletezéseket, mindamelllett nem esett kétségbe, nem adott fel öt törvényszerint megillető jogaiából semmit, de tudatában nagy hivatásának, kellő mérlegelésével önéleterejének, lassan, de biztosan, becsületos munkával, nagy körültekintéssel és mindenre kiterjedő figyelemmel folyton dolgozott arra, hogy az ellentétek kiegyenlítettén a mindenki által már-már erős hangon követelt béke helyreálljon.

Dolgoztak a jók, mély megfontolással, igazi államférfiai bölcseséggel, hogy nemzet és király közt a rossz tanácsadók által megteremtett ellentétek semmivé váljanak, térjen vissza az egyetértés, amely alapfeltétele a nemzeti életnek, de legerősebb, sőt helyesen mondvá egyetlen támasza a dinasztának is.

A különböző elemekből álló ellenzéki pártok — programjuk különbözősége dacára is koalíciót alkottak, mert érezték, hogy a dolgok oda fajultak, miszerint egy nagy ellenséggel állnak szemben és addig míg az le nem lesz törve, szó sem lehet békés fejlődésről, a nemzeti élet háborítatlan virágzásáról. Ez az ellenség pedig nem más, mint a magyar nemzetből kiváltak tábora, kik előtt Bécs—Mekka, Róma és minden a világon.

Gróf Andrássy Gyulának, korunk és nemzetünk e legkiválóbb vezérpolitikusanak elvei kezdnek diadalmaskodni. Az igazságot szeretők, a mélyebben gondolkozók előtt, kétségtelenné lett a válságos időkben, hogy kibontakozás csak egyetlen alapon lehetséges, a 67-es alapon; — az 1867. évi XII. törvénycikk becsületos végrehajtása mellett nemzet és király közt ellentétek nem merülhetnek fel.

Ezen az alapon dolgozott, tanácskozott gróf Andrássy Gyula azokkal, akik e nemzet vezérletére nagy tehetségüknél, mély politikai belátásuknál fogva hivatottak. És ezeknek a tanács-

kozásoknak lett eredménye az alkotmánypárt megalakulása.

Azzal mindenki tisztában van, hogy a kibontakozást ez az alkotmánypárt fogja végrehajtani. Mert gróf Andrássy Gyula politikai magatartása eddig is találkozott a szövetségelt ellenzéki pártok vélekedésével, nincs tehát olyan elvi ellentét pártok és pártok között, amely az alkotmánypárt nagynevű vezére által kijelölt uton, a kibontakozás elé akadályt gördítene.

A számbelileg is tekintélyes, erkölcsi erejénél fogva pedig minden dicséret nélkül előkelőnek és a vezetésre méltán hivatottnak tekinthetjük az alkotmánypártot. Merjük reményelni, hogy amint a párt illusztris vezetői kezükbe veszik a kibontakozás fonálát, amint publikálják a pártprogramot, nem fog elvi ellentét sehonnai akadályul szolgálni céljuk megvalósítására, — Kossuth Ferenc s általában a függetlenségi párt vezéreiből támogatni fogják Andrássyék törekvését. Elvi ellentét nem forogván fenn, kétségtelen, hogy a szabadelvűpárthoz tartozók sem zárkoznak el az alkotmánypárt támogatásától, mert ha őszintén óhajtják a kibontakozást, úgy lehetetlen más álláspontra helyezkedniük ma mindazoknak, a kik közérdeket s nem apró-cseprő magánérdekeket tartanak szem előtt.

Zemplénavármegyében a két disszidens tábor egyesülése alapján keletkezett alkotmánypárt megalakulása igen jó hatást és mondhatni őszinte örömet keltett. Itt mindenki a legnagyobb bizalommal néz a most már közelben várható jobb idők elé.

Szívélyesen üdvözljük az új alkotmánypártot és sikert kívánunk munkálkodásához.

— nov. 23.

Az 50.000 koronás adomány. Lapunk legutóbbi számában örömmel regisztráltuk hazánk nagy fiának és vármegyénk büszkeségének gr. Andrássy Gyulának ama tényét, hogy a nemzeti ellentállás céljaira 50.000 koronát adományozott. A nagy államférfiu ez összeget Matolai Etele, a 100-as bizottság elnökének kezébe utalta, kihez egyidejűleg a következő sürgönnyt intézte:

Matolai Etele

Sátoraljaiújhely.

A kormány felhatalmazás és ellenőrzés nélkül kezelte az állam millióit, önkényét csak utolsó költségvetés tiszteletben tartása korlá-

tolta. Az államháztartás utolsó törvényes megállapításához való ragaszkodás volt végső emléke annak, hogy törvényszabályozza állami életünk alapját. Ma ezen utolsó jele alkotmányos életünknek is eltöröltetett. A kormány kénye-kedve szerint a pártpolitika és a bosszu céljából rendelkezik azon vagyonnal, melyhez nyulnia sem volna szabad, olyan hatalmat gyakorol, melyet a törvényes kormány sem gyakorolhatna, ámbár ahhoz sincs semmi joga, ami az utóbbit feltételül megilleti. A nemzet akarata ellen nyakán ülő kormány korlátlan szeszélye garázdálkodik a közvagyonnal, egy tollvonással kenyerétől foszt meg egy egész tisztikart, melynek más hibája nincs, minthogy jogi lelkiismeretére hallgat, egy tollvonással teszi lehetővé a kormány egész vidékek közizgazgatását. — A kormány ezen embertelen és jogtalan ténye által ütött sebeket a társadalomnak kell gyógyítania, ezért a 100-as bizottság rendelkezésére bocsátok 50 ezer koronát.

Andrássy Gyula.

Itt, e helyen említjük fel, hogy a Dókus Gyula felfüggesztett alispánunk ünneplésére rendezett banketten id. Meczner Gyula az ünneplő közönség előtt felolvasta a hozzá gróf Hadik Bélától az ünnepség folyamán esti 1/2 10 órakor érkezett azon sürgönnyt, melyben értesíti, hogy Andrássy Gyula gróf a nemzeti ellenállás céljaira, Zemplénavármegye részére 50.000 koronát utalványozott. Ezen értesülés az ünnepségek fénypontját képezte, úgy hogy a közönség felállva, percekig tartó frenetikus örömmilyvitások közt éljenzte hazánk nagy fiát, vármegyénk igazi büszkeségét Andrássy Gyula grótot, e fellángoló hazafias lelkesedés folytán határozatotott el, hogy a közönség sürgönnyileg üdvözölte a nagynevű adakozót s nemzetünk többi vezéreit Kossuth Ferencet s Apponyi Albert grótot s a nem feledhető jelenetnek hatása érezhető volt mindvégig az ünnepély emelkedett és lelkesült hangulatán.

Dókus Gyula Sátoraljaiújhely r. t. város diszpolgára. A legutóbbi események során, midőn Dókus Gyula, vármegyénk alispánja törvény- és alkotmánytisztletének oly fényes tanujelét adta, Sátoraljaiújhely város hazafias közönsége méltó módon, valóban impozánsul fejezte ki tiszteletét az alispán iránt. A nagyközönség ünneplésének mintegy folytatása volt a város képviselőtestületének 1905. november 22-én tartott rendkívüli közgyűlésében Matolai Etele és társai által előterjesztett indítvány, melynek elfogadásával a szokatlanul népes közgyűlés Dókus Gyulát egyhangulag és nagy lelkesedéssel Sátoraljaiújhely város diszpolgárává választotta s elhatározta, hogy az alkotmányhű főtisztviselő arcképét a város tanács-terme számára megfesteti. Ugyanez alkalommal, hason előterjesztett indítványból Székely Elek polgármester Zemplénavármegye összes nagy- és kisközsé-

BARNA DEZSŐ = női ruha-kelme különlegességek, =
selyem, vászon, szőnyeg és fehérmű üzlete
Sátoraljaiújhely, Főtér, Kellner-féle ház, a főtőzsde szomszédságában.

Mintákat kívánatra bérmentve küld.

geinek előjárásaihoz a következő felhívást intézte:

Zempléni vármegye nagyérdemű szeretve tisztelt alispánját: Dókus, Gyulát a jó hazafit, a becsületes, nemes lelkű főtisztviselőt, a törvényhatósági bizottság határozatához való törhetetlen ragaszkodása, hazafias érzelmei és törvénytisztelete miatt, a belügyi kormány fel-függesztette hivatalos állásától. — Sátoraljaujhelynek, mint e vármegye egyedüli rendezett tanácsu városának tisztikara teljes szolidaritást vállal a vármegye fel-függesztett alispánjának hivatalos és hazafias ténykedésével s továbbra is őt érzi, őt tudja és őt tartja alispánjának. Tudva azt, hogy megyénk alispánja e vármegye hazafias közönségének osztatlan szeretetét és tiszteletét bírja s ennek és hazafias magatartásának, hazafias érzelmeinek kifolyása az, hogy őt Sátoraljaujhely r. t. város képviselőtestülete *diszpolgárává* választotta és hazafiai érdemeinek örök időkre szóló megőrkítéséül és példányképpül a közgyűlési terem számára *arcképének lefestését* egyhangu lelkedéssel elhatározta, — azzal a megkereséssel fordulunk a vármegye összes nagy- és kisközségeinek képviselőtestületéhez, hogy Dókus Gyula alispánunkat a vármegye és annak közönsége javára irányult közvetkezőségéért, hazafias cselekedeteért, törvénytiszteleteért a közbecsülés és köztiszteltettségéért, vármegyénk minden községe *diszpolgárává* válassza s ezzel a határozatunkkal fejezzük ki alispánunknak működésével, ténykedésével való egyetértésünket és nagybecsülésünket. Hazafias üdvözléssel. Sátoraljaujhely, 1905. évi november hó 22-én. Székely Elek, polgármester.

A megvont állami dotáció. A kormány legújabbban az állami dotáció megvonásával gyakorolja az erőszakot, amely körülmény Zempléni vármegyében nem ad okot az aggodalomra; a vármegye hazafias közönsége erkölcsi kötelességének tekint, hogy hű tisztviselőit minden tekintetben támogassa. Zempléni vármegyében a 100-as bizottság ez idő szerint körülbelül 100 ezer koronával rendelkezik, holott az adók befizetését tulajdonképpen csak most fogják tömegesen teljesíteni. Ha tekintetbe vesszük tehát, hogy Zempléni vármegye egy évre 215,200 korona dotációt kapott, az eddig összegyűlt ellentétlasi alap majdnem félesztendőre biztosítja a vármegyét minden fennakadástól.

Elnöki körlevél. Ögróf Pallavicini Alfréd kibocsátotta a beiktatására vonatkozó elnöki körlevélét s mint azt már előzőleg megírtuk, a beiktatás határnapját nov. 27-re tűzte ki. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy már maga a főispáni nyomtatott meghívó is ellentétben áll a sajtótörvénnyel, mert a kibocsátott körlevél a nyomda, hol az készült, megnevezve nincs. Ez irányban különben dr. Buza Barna már megette a bűnvádi feljelentést s az elitkolt nyomdát feljelentette a kir. járásbírósnál. A nyomozat lesz hivatva kideríteni, hogy az Ujhelyben keltezett körlevél az ország melyik részében készült. A főispáni körlevél kibocsátása alkalmából Matolai Etele, a 100-as bizottság elnöke, a vármegyei bizottsági tagokhoz az alábbi, hazafias szövegű felhívást intézte;

Tisztelt bizottsági Tag ur! Ugy látszik, csakugyan bekövetkezik az, aminek a lehetőségében mindaddig kételkedtünk: a törvénytelen kormány által kinevezett főispán, miután esendőri fedezet alatt erőhatalommal behatolt a vármegye be-

zárt és lepecsételt helyiségeibe, most törvény ellenére maga fogja összehívni beiktatása végett a vármegye közgyűlését. — Miután a főispán hatóságát csak az eskü letétele után gyakorolhatja, Pallavicini Ögrófnak addig, míg esküt nem tesz, semmiféle hivatali ténykedésre, és így a közgyűlés összehívására sincs joga. Az általa összehívott közgyűlés tehát már ezért is eredetileg érvénytelen és semmis, azon érvényes határozatot hozni nem lehet s az azon esetleg letett eskü sem tekinthető törvényes hivatali eskünek s nem adhat jogot Ögróf Pallavicini Alfrédnek a főispáni hatóság gyakorlására. — A zempléni százask bizottság hazaszeretetre s honpolgári kötelességükre hivatkozva figyelmezteti a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy a vármegye közönsége ezt a Pallavicini Ögróf által esetleg összehívandó közgyűlést előre is érvénytelennek, semmisnek jelentette ki s magára nézve kimondotta, hogy azon meg nem jelenik, tisztviselőit pedig az azon való megjelenéstől tiltotta. — Aki azon a gyűlésen megjelenik, ez által büntetésévé válik annak a becsületlen, hazaáruló vállalkozásnak, amelynek eszköze a kormány által reánk küldött főispán. Beestelenség és hazafiatlanság tehát azon a gyűlekezeten megjelenni, s aki ezt megteszi, lemoshatatlan gyalázatot hoz nevére és ki lesz közösítve a becsületes emberek társaságából. — Kéri azért a százask bizottság a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy az Ögróf Pallavicini Alfréd által esetleg összehívandó gyűlésen semmi esetre meg ne jelenjenek, — akik pedig annak a gyűlésnek a napján érdeklődésből bejönnek Sátoraljaujhelybe s ugyintén a Sátoraljaujhelyben lakó bizottsági tagok, egy órával a Pallavicini Ögróf által a gyűlés megkezdésére kitűzött időpont előtt gyűljenek össze a városi színházban, hogy ott együttesen várjuk be a fejleményeket s tanácskozzunk a további teendők felől. Sátoraljaujhely, 1905. november 21-én. A zempléni százask bizottság megbízásából.

A helyzet változása folytán utólag arra kérem a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy a Pallavicini Ögróf által most már kitűzött gyűlés napján, nov. 27-én délelőtt 8-órakor mindnyájan, úgy vidékiek, mint helybeliek jöjjenek be és gyűljenek össze a városi színházban. Fontos és szükséges, hogy megyei életünk ezen legváltásosabb pillanatában mindnyájan együtt legyünk, azért senki se maradjon el. Matolai Etele, elnök.

A város újabb korszakából.

— nov. 23.

Alig van Magyarországon város, mely oly rohamosan fejlődött volna, mint Ujhely, kik 10—15 év előtt látták, alig ösmernek reá, ez alatt a rövid néhány év alatt kellett egy évszázad tespedését helyrehozni s ehhez a korszakhoz irányítani, megváltoztatni a lakosság gondolkodását, izlését. Hát bizony azok az új lakosok, kik ezt s az előző korszakot nem ösmerik, kik ebben a küzdelemben — az átalakítás nagy munkájában — nem vettek részt, azok készek kiélezett fegyverüket a támadásra mindenkor felhasználni, nem gondolva meg, hogy a követelmények teljesítése az adózó polgárok anyagi erejétől is függ.

Hát a város átalakult, fejlődött, de az adózó polgárok vagyoni viszonya, adózó képessége nem emelkedett.

Közbejött a filokszeri vész, mely nemcsak nem járult hozzá az általános

nos vagyonsodáshoz, sőt ellenkezőleg, lekötött az újratelepítés óriási vagyont, mely nem áll arányban annak a jövedelmezőségével. Beállottak a mostoha gazdasági viszonyok, az általános drágulás, mely a megélhetést minden téren megnehezíti.

Mi történt azonban a gazdasági téren? Egyetlen nagyobb szabású ipartelepünk nem létesült. Hol vannak a füstölő gyári kémények? jöttek-e oly új lakók, kik áldoznak köz-célokra, vagy akik nagy konzumok által az ipart s kereskedelmet s ez által az adózást emelték, hol van az ígért katonazred? Bizony ez nem történt, mindazt, amit felmutathatunk saját erőnkkel, saját filléreinkkel kellett létesíteni részben, részben pedig hitellel s így nem esoda, ha ennek a városkának adósága ma 600 ezer koronán felül van.

Mindenki a maga terveit, a maga óhaját kívánja megvalósítani s tartja elsőnek s legfontosabbnak a „Zemplén” fekete táblája alig győzi a panaszkokat közölni, de leginkább azok tollából, kik a városi terhekhez vagy nem, vagy alig járulnak, de a kényelem minden nemét élvezni óhajtanak, természetesen az adózók rovására vagy pedig, kik mint képviselőtestületi tagok annak munkájában nem vesznek részt csak a kritika gyakorlásában.

A közbiztonság az első! legyen több s jobb rendőrünk, legyen kitűnően begyakorolt tűzoltóságunk kívánja az egyik s úti a Mihászna Andrásokat s a rendőrség fejét. A kényelem a fő, mondja a másik és jobb világítás, kövezés, betonjárdát, esatornát kíván félreeső utcájában is. Van aki a kultúrának hódol s új színház, városi vígadó, felső leányiskola, városi óvoda, modernbb fürdő, széles, befásított boulevardokat, szobrok s vízesésekkel óhajtana. Mulatót a Torzsáson. Végre a közegészség is helyet kíván az első sorban. Tisztítsuk Augiás istállóját, ezt az örökös járvány fészket, az ország legegészségtelebbe, legnagyobb halandóságu városát.

Vizet neki! legyen vízvezeték, általános esatornázás, rendszeres szemét kihordás és seprés, sőt van, aki túlbuzgóságában addig megy, hogy a hecsketéri vásárok szemetjét is felelőssé teszi, hogy a város kutait inficiálja, elfeledi, hogy a város feletti szőlőkben évente ezer s ezer szekér trágyát temetnek be a földre s még is, aránylag kevés a város, amelyben oly ritkán s oly enyhén lenne tifusz-járvány, mint Ujhelyben s a seprést okozza a tüdővész előidézőjéül, (felelve, hogy őseink oly szerencsétlen helyre, a Magoshegy aljába építették e várost, mely északról nyitva van s e hegy-láné egy természetes utja az észak felől szabadon betörő s alig szűnő szeleknek, melyek Ujhely klímáját különösen a légző szerve megbetegedések tekintetében oly kedvezőtlennek teszik.)

Hát én igazat adok mindeme panasznak, méltányolni tudom mind-ezen óhajokat s éppen ezen óhajok mutatják, hogy Ujhely halad s lakossága művelődik. Ugy vagyunk a várossal, mint magánlakásunkkal. Ha szép butort helyezünk el abban, az megkívánja a szép függöny, a szép festés s az összes szobában lévő tárgyak szépítését, mert különben ronda, elűtő és rontja az összhátást. Bizony évtizedekkel ezelőtt nem volt a „Zemplén”-nek fekete táblája s nem voltak ezen táblát igénybevevő olvasói.

Röviden felsorolom az utolsó 10—15 év alatt eszközölt különböző újításokat s befektetéseket.

A Főutca, Rákóczy s Kazineczy-utca ujonnan lett kövezve s részben kényelmes, széles betonjárdával ellátva, az összes városi utcák egy-kettő kivételével kiköveztetettek s nagyrésze esatornázva lett, így különösen a Rá-

kóczy-utca. A petroleum-lámpák helyett modern villanyvilágítás vezetett be, a vasúthoz kényelmes, széles út könnyíti meg a közlekedést. Az utcák nagyrésze befásítottak. Megvéteztett a Dianna-fürdő, mely eltekintve egyes hibáitól, nagy szükség-pótol s annak kertje parkiroztattott.

A kopár hegyoldalakban már szépen növekszik a fenyő erdő, melynek egy a vízbőség, mint a város levegőjét illetőleg fontos szerep jut; faiskola-telep létesített.

Vágóhid és sertés-vágóhid lett építve. Járványkórház s új szép köztemető.

A főgimnázium létesítéséhez évi 6000 koronával járult a város s állami elemi és polgári leányiskolát s óvodákat állított föl. — Megvette a Hecke vásárteret s újban a régi vármegyei kórház telkét.

Atrenoválta a régi színházat, valamint a városházat s átalakult nagylakásból rendezettállásúvá s alkalmazottainak nyugdíjalapot teremtett, a seprősök s rendőrök számát megháromszorozta, szubvencionált szintársulatot és tűzoltóságot s tette mindezt úgy, hogy pótdója 33%-ot tesz ki.

Kétségtelen, hogy ugyszólván minden téren lehetnek s vannak jogos panaszok, melyek nagyrésze szánálható. A rendőrség nem áll hivatalos magaslátán, de annak kiképzése sok nehézségbe ütközik, főleg azáltal, hogy ugyszólván havonként változnak. Ezen az állapotban akként igyekezett a képviselőtestület segíteni, hogy a esendőséget akarta rendőri szolgálatra alkalmazni s e tekintetben a tárgyalások megtörténtek, azonban a jelenlegi politikai viszonyok e tervet ellenszenvenessé tették. Az utcák átkövezése s javítása csak aszerint s oly mérvben történhet, amint azt a kövezeti alap megengedi. A kötelező szemét kihordást illetőleg most készül a szabályrendelet. A seprés s az utcák tisztántartása bizony sok kívánni valót hagy hátra s közegészségi szempontból igen is kifogásolható, hasonlóan nagyon érezhető a Dianna-fürdőben is a vízhiány. A színház sem felel meg sem a kényelmi, sem a tűzbiztonsági igényeknek, de hol van város, hol mindez irányban panaszok ne lennének?

Egy képviselőtestületi tag.
(Folyt. köv.)

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Sátoraljaujhely, 1905. nov. 21.

A város képviselőtestülete folyó hó 21-én rendkívüli közgyűlést tartott a városháza tanácstermében.

Ezen a gyűlésen folytatták a képviselőtestületből alakult küldöttség javaslatának tárgyalását, melyet ezuttal is félbeszakítottak, mert napirnden volt több más, fontosabb tárgy is, melyet a polgármester indítványára még ezen az ülésen intéztek el.

Az ülés elején és végén alig ült a zöld asztalok körül néhány képviselőtestületi tag, kevéssel a gyűlés megnyitása után azonban elég szép számmal gyűltek össze a város ügyei iránt érdeklődő képviselőtestületi tagok és élénk részt vettek a vitaközásban.

Délután 3 órakor nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést Székely Elek polgármester.

Az ülés első tárgya a villany-

RUM, COGNAC és TEA

nagy választékban és jutányosan kapható

HRABÉCZY KÁLMÁN gyógyáru üzletében (DROGERIA.)

Sátoraljaujhely, Főtér.

társulat kérvénye volt, melyben a vezeték szaporításának engedélyezését kérte. A képviselőtestület dr. Hornyay Béla indítványára és több testületi tag felszólalására elhatározta, hogy ahol a főbb utcákon kieserélendő faoszlopok vannak, azokat vasoszlopokkal helyettesítsék, a Koron utcára nézve pedig kimondotta, hogy több oszlopot nem enged fölállítani.

A villanytársulat által a szerződés értelmében bemutatott egységárakat tudomásul nem vették.

A szegényügy rendezésének kérdésénél elhatározták, hogy a házalást és koldulást végleg akkor oldják meg, mikor arra alkalom lesz. Ezzel kapcsolatban kimondták, hogy Staut Józsefnek és Miklóssy Istvánnak a szegényügy rendezésére vonatkozó javaslatát kiadják a bizottságnak azzal, hogy a koldulás és házalás korlátozása vagy megszüntetése iránt intézkedjék, a rendőrkapitányt pedig utasítják, hogy a koldulást és Galiciából való bevándorlást már most igyekezzék korlátozni.

A tüzoltó ügy kérdéséhez a polgármesteren kívül hozzászólt Mechner Gyula, Widder Gyula, dr. Hornyay Béla képviselő tag. A tüzoltó ügy rendezését arra a 9 tagú bizottságra bízták, melylyel a tüzoltó-egylet választmánya van kiegészítve. Azzal egyidejűleg rendezik a tüzjelzők és telefon felállításának kérdését is.

A torzsási mulatóhely létesítését dr. Hornyay, Mauks, Widder és dr. Erényi képviselő tagok hozzászólása után szótöbbséggel kimondták. A mulatóhelyet 1906. év tavaszára építetik föl.

A Dianna-fürdőnél észlelt hiányokat dr. Erényi Manó és Klein Andor képviselőtestületi tagok tették szóvá. A közgyűlés megbízta a gazdasági bizottságot, hogy a fennálló hiányok pótlása iránt intézkedjék. Szó esett a fürdő bérbeadásáról is, de a közgyűlés e kérdésbe bele nem bocsátkozott.

A villanyvilágítás kérdésénél megbízták a polgármestert, hogy a lámpák szaporítása érdekében készíttessen javaslatot.

A piaci drágaság kérdésénél a polgármester, Mechner, Zinner, Szőlősi és Grünbaum képviselőtestületi tagok hozzászólása után elhatározták, hogy e kérdés megoldása céljából nagyobb értekezletet fognak tartani. A rendőrkapitányt egyben utasítják, hogy az elővásárlás megakadályozása érdekében a legszigoribban járjon el.

Azután a tárgysorozat többi pontjaira került a sor. A Klár és Neumann céget a következő vám elengedése tárgyában hozott tanácsi határozat ellen beadott felelővételével elutasították.

A város kezelő- és segédszemélyzetének fizetésjavítás iránt beadott kérvényét kedvezően intézték el. Elfogadták ugyanis a pénzügyi bizottság javaslatát és a kezelő- és segédszemélyzetnek 50% fizetési pótlékokat szavaztak meg.

Azután Jurcsó Ágoston volt rendőrségi tollnok személyi pótléka tárgyában hozott alispáni leiratot olvasták föl. Hosszabb vitatkozás és Alexander Vilmos, dr. Bánóczy Kálmán, Fuchs Jenő, Bettelheim Sándor, Zinner Henrik és Szőlősi Arthur hozzászólása után 8 szóval 4 ellenében elhatározták, hogy Juresó Ágoston rendőrbiztosnak, miután jelenlegi állásában is csak annyi fizetése van, mint tollnokai minőségében, a folyó év február havának megszavazott 200 forint személyéhez kötött pótlékokat megadják.

Az utcai szemetet és trágyát ezentul nyilvános árverés útján fogják értékesíteni.

Még néhány kevésbé közérdekű tárgy elintézésé után a közgyűlés este 6 órakor véget ért.

HIREK.

— **Gyászistentisztelet.** Stefánia főhercegnő és férje Lónyay Elemér gróf abból az alkalomból, hogy nagybátyja Fülöp, flandriai gróf, belga királyi herceg elhalt, a bodrogolaszii róm. kath. templomban fényes gyászistentiszteletet tartatott. Az istentiszteletet Kolbay Gergely tolecsvai plébános tartotta teljes segédlettel, melyen a község s a vidék intelligenciája is teljes számmal megjelent.

— **Kitüntetett honvédtiszt.** A király megengedte, hogy ifj. Székely Károly, kassai 9. honvédegylegetzredbeli hadnagynak, Székely Károly tokaji ügyvéd fiának, aki a közelmúltban saját élete kockázatásával mentett meg egy gyermeket a tüzhaltól, legmagasabb elismerése tudtul adassék.

— **A kassai bírák és ügyészek.** A Magyarország mult heti számában egy közlemény jelent meg, a mely Sziráky Barna kassai kir. törvényszéki elnök ellen intéz támogatást azért, mert Pongrácz főispánt kinevezése alkalmából üdvözölte s mert — mint a közreadott cikk írja — a bírákat és ügyészeket erőszakolni akarta, hogy vele menjenek Pongrácz főispánhoz tisztelegni. Sziráky egyik napilapban az egész közleményt hazugságnak, íróját rágalmazónak nyilvánította; míg a kassai kir. törvényszék bírái ez ügyben az alábbi nyilatkozatot adták ki: „A kassai kir. törvényszék bírói kara tisztelt elnöke reputációja érdekében kijelenti, hogy a Magyarország politikai napilap 1905. november hó 19-én megjelent számában „A magyar bírói és ügyészi kar” cím alatt megjelent közlemény nem felel meg a valóságnak, amennyiben a kir. törvényszék bírái a saját elhatározásukból mellőzték a főispán előtti tisztelgést, s a kir. törvényszék elnöke a bírákat az ellenkezőre rábírní semmi néven nevezendő presszióval nemiparkodott s ezt meg sem kísérlette. Kassa, 1905. november hó 26-án.”

— **Ismét munkágyülés.** A sátoraljauhelyi iparos-segédék ugyan csak hozzáálltak a gyülekezésekhez. Alig mulik el vasárnap, hogy egyik-másik iparághoz tartozó munkások gyűlést ne tartanának megszokott helyükön, a „Magyar Király” tancstermében. Már sokan közülük bele is untak ebbe a folytonos gyülekezésbe és el se járnak meghallgatni a szociális elvek hirdetését. Ez a részvételesség tapasztalható újabbban csaknem minden gyűlésükön, ahol alig 40-50-en vesznek részt az elvtársak közül. A legújabb munkágyülés folyó hó 26-án, vasárnap d. u. fél 4 órakor lesz. Ezuttal egy kis változás is történt a gyűlés helyére nézve. Nem az eddigi helyen, hanem a Hungaria-épület földszinti helyiségében tartja a népgyűlést a magyarországi cipész- és csizmadia-munkások helybéli csoportja. Napirenden lesz: 1. A cipész- és csizmadiamunkások és kisiparosok helyzete. 2. Az országos szakegylet célja és haszna. 3. A választó-jog.

— **Vakok hangversenye.** A vakokat gyámolító országos egyesület vak művészekből álló zenekara Braun Ruben gordonka-művész vezetésével f. hó 24-én és 25-én a „Club” kávéházban hangversenyez. Kezdeté este 8 órakor. A Budapest és országos zene nagy sikert aratott zenekart a nagyközönség pártfogásába ajánljuk.

— **Cigányok garázdálkodása.** Még a tél hidege nem is közöndött be, a falusi nép réme, a cigánysereg már is kezdi garázdálkodásait mindenfelé. Alig mulik el nap, hogy ez a veszedelmes népség be ne toladna egy-egy községbe és ott a legvakmerőbb módon ne rabolna. Nem rég Rudabányáskán történt hasonló eset. Cigányasszonyok tértek be vásárlás ürügye alatt Klein Mórné szatócsüzletébe. A boltban éppen akkor senki sem volt. Ezt a kedvező pillanatot

nyomban felhasználta a cigányasszonyok és az áruasztal fiókját kihozták. Eközben tért a boltba Kleiné, aki látva a rablást, lármát csapott és pénzt akarta visszavenni. Erre a két asszony neki támadt és úgy megverte a magában volt boltosnét, hogy szenvedett sérülései következtében a helybéli kórházba került. A vakmerő cigányasszonyok, mikor Kleinét ártalmatlanná tették, kötevényekbe szórták a pénzt és az udvaron őrt álló cigány emberrel megfuttatták. A falusi nép azonban akkorára nesztét vette a dolognak és a cigányokat üldözöbe vette. Valamennyit elfogták, de pénz már nem volt náluk, mert az elrabolt összeget menekülésük közben szétszórták. A rendőrség vette át a rablókat.

— **Országos vásár.** A jövő havi karácsonyi országos vásár nem mint rendszeren a hónap elején, hanem december hó 18. és 19-én fog Sátoraljauhelyben megtartani.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** Órmezőn Bacsa István petroleumgyári munkás egy korszó kénsvat akart átvinni egy másik helyiségbe s e közben a korszó széjjel hasadt, úgy, hogy a tartalma végig ömlött ruházatán. A szerencsétlen munkás a felismerhetetlenségig összegegett és be kellett szállítani a nagymihályi kórházba. Hogy kit terhel a felelőség, erre nézve a hatóság vizsgálatot rendelt el.

— **Hamis pénz.** Két lengyel ember a mult héten hamis 50 koronást akart felváltani Papuzán, de úgy látszik, hogy nesztét vették a esendőöröknek, mert megugrottak. Utjukban aztán 4 koronáért kínálták a hamisítványokat fünek-fának.

— **Vigyázatlanág áldozata.** Komár papházai erdősz egy új fegyvert vásárolt s hordképességét akarta kipróbálni. Ezen alkalommal a puska-csőve széjjel robbant és jobb kezét összeroncolta, hüvelyk ujját pedig egészen leszakította.

— **Dunky fivérek.** cs. és kir. udvari fényképészek társfőnöke f. évt december 3-án és 4-én fog felvételeket eszközölni sátoraljauhelyi műtermében (Főtér 9. szám) ugyancsak f. é. dec. 3-án sárospataki műteremben is lesznek felvételek, ezal egy-szermint az utolsók lesznek e szezonban, mert a sárospataki műterem tavaszig zárva marad.

TANÜGY.

— **Uj beosztás a sátoraljauhelyi áll. polgári leányiskolánál.** Többször említettük már lapunkban, hogy a sátoraljauhelyi állami polgári leányiskola tanestülete a többi helyi középiskolákkal egyöntetű eljárást óhajtott követni és mert a növendékek szülőinek túlnyomó többsége is kívánta, hogy a tanórák egyhuzamban, d. e. 8-tól d. u. 1-ig tartassanak, a kir. tanfelügyelőség felterjesztést tett a vall. és közokt. miniszteriumhoz, honnan már megadott az engedély a félnapos tanításrendszer behozatalára. Így a nevezett iskolánál e hó 27-től már az új óraterv lép életbe. Hogy ez az új beosztás mennyire elodázhatatlan volt akkor, midőn a városunkbeli többi intézetekben más-más óra-beosztás van, annak illusztrálására, és arra, hogy ezt a példát minden intézetnél követni kellene, röviden ezt az esetet hozzuk fel: A sátoraljauhelyi róm. kath. elemi fiúiskolában a tanórák d. e. 8-11-ig, d. u. fél 2-től fél 4-ig tartanak. A többi elemi iskolákban 8-12. és d. u. 2-4-ig, a gimnáziumban s a két polgári iskolában most már 8-1-ig.

— **Kérdezzük az oktatók akiknek pl. a gimnáziumba s a róm. kath. fiú elemi iskolába járó gyermekeik vannak: mi módon találkozik ez a család délbén — hogyan, mikor fognak ezek együtt ebédelni? Hány felé fognak ilyen háznál tálni? Mert ha a középiskolákból fiúk, lányok d. u. 1 órakor**

jönnek haza, mire otthonukba értek, közel van az idő fél kettőhöz. De az elemi iskolás fiúnak már fél kettő előtt legalább 10 perccel bent kell lennie a délutáni előadásra, ő tehát nem várhat a többire ebédjével. — Különös, hogy nem akarják az emberek a maguk javát sem és nem törekesznek a tanestületek és iskolaszékek mindenhol az egyöntetűsége; nem akarnak a családi étellel számot vetni. Jó lenne, ha a még elmardottak gondolkodnának a dolog felett.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Esküdtzéki tárgyalások.** Nov. hó 20-án gyujtogatással vádolt Kuriész Mihály, nov. 22-én szintén gyujtogatással és súlyos testi sértés büntetével terhelt B. Kis József bodrogkereszturi lakos bűnügye került tárgyalásra. Az esküdtzék mind két vádlottat nem bűnösnek jelentette ki, így a törvényszék felmentette őket s azonnal szabadlábra helyezte. Nov. 22-re Teifesz Mózes, rablással vádolt tarcali lakos bűnügye került napirendre tűzve, nevezett azonban betegesen jelentett és így a tárgyalás elhalasztatott. — A jelenlegi ülésnek tárgysorozata ezzel kimerült.

NYILT TÉR.*)

Válasz

Homoki György tanító urnak.

Tálya.

A „Zemplén” 128. számában el-
lenem és meg nem nevezett et. comp.
társaim ellen egy cikk író tanító ur
modorához illő elmés cikkében ki-
rohanást intézett, szabad legyen arra
következőkben válaszolni:

Nagyon bebizonyította tanító ur
sokoldalú pedagógiai tudományát az-
zal, hogy halvány fogalma sines egy
iskolaszéki alakuló közgyűlésről. Tör-
vénytiprás és szarvashiba tanító ur
szerint, „ha a község bírája a meg-
alakuló iskolaszéki tagokat megalu-
kulás végett összehívja s addig míg
azok maguk közül elnök (alelnök) és
jegyzőt választanak, az elnöktől az
esküt kiveszi. Korelnöki jogot, melyet
a törvény reáruház gyakorol, a fenn-
álló törvény szerint nemcsak tanító
ur külön törvénye szerint igen. Az
alakuló gyűlésben pedig szerepem ez
volt és azt be is töltöttem, miután
ezek megtörténte után a megválasztott
elnök ur jelen nem volt az alelnök
ur foglalta el és vezette a gyűlést s
ezzel működésem megszűnt.

Hol van itt az ön állásának ön-
kényes megfosztása? Valótlant állított
midőn ezt papírra tette, épen úgy
nem mond igazat akkor, midőn azt
állítja, hogy az ön állását olyanak
adtam oda (lásd külön Homoky dönt-
vénytár.) aki nemcsak szakismerettel
nem bír, de a szaktárgyak tanítására
képesítve sines.

Hátha tudni akarja tanító ur azt,
akit az iskolaszéki ideiglenesen meg-
választott, melyhez önnék semmi köze,
bírhát épen oly szakismerettel, mint
ön, ha nem hiszi forduljon a kassai
m. kir. gazdasági tanintézet igazga-
tóságához s meg fogja látni, hogy az
én állításom lesz való s nem az öné.

Működésemet és eljárásomat egy
kicsit más „hatóság” és nem ön „ta-
nító ur” van hivatva elbírálni már
csak azon elvből is kiindulva, hogy
csizmadia maradjon a kaptafánál.

Kvalifikálatlan eljárásából a ta-
nuságot úgy én, mint a kupaktanács
tagjai levontuk s midőn ezt tudomá-
sára adom többé önnel szemben semmi
néven nevezendő hírlapi polémiába
nem fogok bocsátkozni.

Tálya, 1905. november 21.

Uhyár Mihály,
bíró.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal
felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő és lapfőnökök:

Éhler Gyula.

